

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Marie Moudrá

Téma práce: Stres a jeho vliv na současnou mládež

Autorka, Marie Moudrá, se ve své bakalářské práci zaměřuje na otázku stresu a stresorů, s nimiž se typicky setkává současná populace mladých lidí na konci adolescence. Zvolené téma je nepochybně společensky aktuální a výzkumných studií, které by jej sledovaly z uvedené perspektivy, není mnoho.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze tří hlavních kapitol. V nich autorka nejprve vymezuje období adolescence, její rozdělení a zmiňuje nejpodstatnější psychologické vývojové změny, k nimž v tomto období dochází. Druhá kapitola je věnována problematice stresu, typům stresorů a reakcím na stres, dále specifickým zdrojům stresu u dospívajících. Obsahem třetí kapitoly je problematika zvládání stresu a konkrétní metody, které jsou v této oblasti zvládání využívány nejčastěji.

Praktická část představuje výzkum. V něm se autorka rozhodla zjistit, jaké stresové faktory působí na dospívající a jak se s nimi vyrovnávají. Prostřednictvím elektronického dotazníku oslovila skupinu 53 respondentů ve věku 18-19 let. Získaná data byla popsána a poté analyzována v závislosti na čtyřech stanovených hypotézách.

Struktura práce je zvolena vhodně, autorka čerpá z přiměřeného množství odborné literatury, povětšinou z knih a okrajově též z výzkumných studií. Autorka převzaté informace důkladně cituje, je však zjevné, že s nimi zachází bez dostatečného porozumění nebo neúměrně zjednodušujícím způsobem.

Přínejmenším nepřesné je např. tvrzení ve větě na s. 13: „*Chlapci rostou rychleji, dívky rychleji dospívají*“ (o nepřesnosti uvedeného výroku by se autorka přesvědčila při návštěvě jakékoli třídy 6. ročníku ZŠ).

Jistě také neplatí o všech dospívajících konstatování na s. 9: „*Z hlediska sexuálního vývoje adolescent mění sexuální partnery*“.

Polemizovat by se dalo s tvrzením na s. 25, že přímá agrese je při zvládání problémových situací nejefektivnější technikou. V jakém smyslu je to míněno?

Ani u většiny následujících uvedených technik zvládání stresu není zřejmý jejich copingový význam. Část z nich patří mezi obranné mechanismy, které mají nevědomý charakter, zatímco copingové strategie jsou ze své definice vědomého rázu.

Autorka se místy ztrácí v pojmech, zaměřuje např. neuroticismus a neurotičnost (s. 26). V textu lze najít také mnoho nelogických či nepřesných formulací, viz např. větu na s. 12: „*Dospívající jedinci bývají častokrát podrážděni, a to se často projevuje nedostatkem sebekontroly a sebeovládání.*“ Podobně není jasné, co má autorka na mysli pod slovním spojením „*temperament výchovy*“ (s. 12). Řada formulačních neobratností místy komplikuje základní čtenářské porozumění, jako např. u slovního spojení na str. 12: „*Silný a mužský jedinec je sebejistý*“. Chybné formulace vět se netýkají pouze parafrázovaných údajů z použité literatury, ale i výzkumné části v popisu dat. Např. na s. 44 je uvedeno: „*Jedinec potřebuje cítit zájem i v tom, že jejich slova jsou rodiči respektována.*“

O něco zdařilejší je výzkumná část. Autorka provedla dotazníkovou sondu u 53 respondentů. Hypotézy byly zformulovány realisticky. Poměrně zdařilá je interpretace u otázky 2 (s. 32). Zcela vágní jsou však zbývající interpretační komentáře, např. vysvětlení na s. 34, proč jsou podle výzkumu chlapi dříve připraveni na samostatný život. Podle autorky je to proto, že v souboru tvořili méně početnou skupinu. Autorka nicméně žádné porovnání mezi dívkami a chlapci neprovedla a tuto svou domněnku neověřila (pomocí statistického výpočtu Chí kvadrát pro čtyřpolní tabulku).

Nedostatkem bakalářské práce je i to, že postrádá diskusní část ve standardní podobě, v jaké bývá uváděna v jakékoli závěrečné práci či ve výzkumných statích. Autorka provedla v rozmezí půlstrany textu stručné vyhodnocení hypotéz, nicméně v navazující části „Shrnutí získaných výsledků“ chybí systematický souhrn nejrelevantnějších nálezů, které by byly zároveň alespoň okrajově reflektovány v kontextu poznatků uváděných v teoretické části. Autorka zde prezentuje nejpodstatnější nálezy ve dvou odstavcích a ve zbývající části této kapitoly se zabývá jednotlivými odpověďmi, které „ji zaujaly“.

K formálním nedostatkům je třeba doplnit, že grafy prezentovaných výsledků postrádají názvy. U sloupcových grafů chybí i vyjádření výsledků v jednotkách, takže není zřejmé, zda šlo o počty respondentů, nebo o procenta. Vědecké a akademické hodnosti se v odborných textech neuvádějí (např. str. 42).

Závěr: Vzhledem k výše uvedenému se zdá, že autorka porozuměla zvolené problematice pouze určitým elementárním způsobem a s mnoha nepřesnostmi. Obsah teoretické části a mnohé neobratnosti v parafrázích však poukazují na skutečnost, že si autorka neosvojila práci s informacemi získanými z jiných zdrojů. Výzkumná část přináší některé zajímavé poznatky, nicméně autorka je příliš neinterpretuje a v sumarizované podobě je nepropojuje s poznatky, uváděnými v teoretické části. Zachycené potenciální rozdíly mezi dívkami a chlapci nebyly statisticky ověřeny a zůstaly zachyceny jen na úrovni dojmů.

Výsledné hodnocení bakalářské práce navrhuji v rozmezí **“dobře – neprospěla”** v závislosti na výsledku obhajoby.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 15. 5. 2019